

TAKOMILLASHGAN "ILK QADAM" DAVLAT DASTURINING ISTIQBOLI**Tursunova Xumora Nodirovna**

Samarqand viloyati Payariq tumani

47-son davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti

ANNOTATSIYA:

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmonidan kelib chiqib maktabgacha ta'lim tizimini tanqidiy o'rganish va yanada takomillashtirish, dunyo mamlakatlarining maktabgacha ta'lim sohasidagi tajribalarini o'rganish kerakligi va shu kabi qator masalalar ko'rib chiqiladi

KALIT SO'ZLAR: ilg'or xorijiy tajribalar, rivojlantirish konsepsiyasi, moddiy-texnik baza, pedagogik va axborot texnologiyalari, pedagogik va boshqaruv kadrlari

KIRISH

Mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish, turli shakldagi maktabgacha ta'lim tashkilotlarini barpo etish, ularni yuqori malakali, zamonaviy fikrlaydigan tarbiyachilar va mutaxassislar bilan ta'minlash, maktabgacha ta'lim sifatini oshirish, ta'lim-tarbiya jarayoniga ilg'or xorijiy tajribalarni joriy etishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlari amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29- dekabrda "2017-2021 yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 1, farmoni, O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 2019-yil 10-maydagi PQ-4312/3106-sonli qarori PQ-2707-sonli qarori, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentyabrda "Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-5198-sonli Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7 fevralda «O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar Strategiyasi to'g'risida»gi PF-4947-son Farmoni, Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22 dekabrda "Maktabgacha ta'lim va tarbiya'ning Davlat standartini tasdiqlash to'g'risida" 802-sonli qarori va mavzuga bevosita bog'liq bo'lgan BMTning bolalar jamg'armasi YUNISEFning O'zbekistondagi vakolatxonasi texnik ko'magi yordamida yaratilgan maktabgacha ta'lim muassasalarining "Ilk qadam" Davlat o'quv dasturi yuqoridagi so'zlar namunasi.

Qaror bilan belgilangan vazifalarning amalga oshirilishi natijasida, maktabgacha ta'lim tizimi va uni rivojlantirish uchun alohida e'tibor qaratiladi, o'quv-tarbiya jarayoniga o'qitishning zamonaviy ilg'or shakllari, yangi pedagogik va axborot texnologiyalari, ta'lim-tarbiyaning samarali shakl va usullari joriy etiladi, maktabgacha ta'lim muassasalarining moddiy-texnik

bazasi yaxshilanadi, 5-6 yoshli bolalarni maktabgacha ta'limga 100 foiz qamrab olish imkoniyati yaratiladi. Ta'limning poydevor qatlamida bunday ta'lim muhitining yaratilishi pirovardida erkin fikrlovchi shaxs kamoli diqqat markazda turibdi. Zero, bugungi kunda MTTLarda tarbiyalanayotgan bolalarga 93 555 mingdan ziyod pedagog xodimlar ta'lim-tarbiya beradi. Bolaning dunyoqarashi, didi shakllanadigan davr maktabgacha ta'lim yoshiga to'g'ri keladi. Demak, bu yoshdagi barcha bolalar maktabgacha ta'limga qamrab olinadi.

Dunyo mamlakatlarining maktabgacha ta'lim sohasidagi tajribalarini o'rganish va ulardan milliy mentalitetimizni hisobga olgan holda foydalanish natijasida xalqaro standartlar darajasidagi maktabgacha ta'lim tizimi yaratiladi. Maktabgacha ta'lim tizimi oldiga qo'yiladigan davlat talablari, ta'lim-tarbiya dasturlari ilg'or xorijiy tajriba asosida takomillashtiriladi. Ushbu dasturlar bolalarga o'qish va yozishni turli o'yinlar orqali o'rgatish, ularning zerikmasligi, aksincha, bog'chaga xursand bo'lib borishiga xizmat qiladi.

Maktabgacha ta'lim tizimini tanqidiy o'rganish va yanada takomillashtirish yuzasidan takliflar ishlab chiqish bo'yicha komissiya tashkil etildi. Komissiya tomonidan maktabgacha ta'lim sohasidagi qonunchilik undagi bo'shliqlar, korrupsiya va boshqa huquqbuzarliklarni yuzaga keltiruvchi normalarni aniqlash nuqtayi nazaridan tahlil etildi. Shuningdek, maktabgacha ta'lim sohasida davlat siyosatini samarali ro'yobga chiqarishga to'sqinlik qiluvchi tizimli muammolarni aniqlash hamda kompleks o'rganish ishlari amalga oshirildi.

ASOSIY QISM

Shunga ko'ra O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi ishlab chiqilib, uni amalga oshirishni ko'zlovchi "Yo'l xaritasi" da 2019—2024 va 2025—2030-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning maqsadli ko'rsatkichlari belgilandi. Konsepsiya o'rta va uzoq muddatli istiqbol uchun maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish maqsadlari, vazifalari, ustuvorliklari va bosqichlarini belgilab berdi. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi maktabgacha ta'lim sohasini rivojlantirishga yo'naltirilgan dasturlar va kompleks chora-tadbirlarni ishlab chiqish uchun asos bo'ladi. Hujjat malakali pedagog kadrlar yetishmovchiligi, davlat MTTLarining to'lib ketganligi, moddiy-texnik holatining nomuvofiqligi hamda davlat o'quv-metodik materiallari bilan past darajada ta'minlanganligi muammolarining hal etilishini nazarda tutadi. Xususan, 2030-yilgacha maktabgacha ta'lim bilan qamrab olingan bolalar miqdorini joriy 38,1 foizdan 80,8 foizgacha orttirish vazifasi qo'yilgan. Shu bilan birga, MTV tomonidan ta'lim muassasalari quvvatlarining kuchaytirilishi davom ettiriladi: 2021-yilga kelib o'rinlar miqdori yangi MTMLarni ochish hisobiga 56,8 foizga (2030-yilga kelib — 132,3 foizga) ortadi, hamda davlat-xususiy sherikligi va respublikaning chekka tumanlari uchun dolzarb muqobil maktabgacha ta'lim shakllari rivojlantiriladi. Keyingi yillarda pedagogik va boshqaruv kadrlariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ishlar ikki yo'nalishda olib boriladi: pedagoglar miqdorini orttirish va

maktabgacha ta'lim tizimi xodimlarini tayyorlash, qayta tayyorlash, malakasini oshirish va rivojlantirishda yangi yondashuvlarni tatbiq etish. Konsepsiya bilan belgilangan maqsadli ko'rsatkichlar respublika miqyosidan viloyat, tuman va shahar darajasigacha tushadi hamda ushbu natijalarga erishish uchun qay miqdorda mablag'larining zarurligi to'g'risidagi hisob-kitoblar bilan asoslanadi.

XULOSA

Maktabgacha talim tizimida ushbu dasturni qo'llash umumiy miqyosdagi amaliy tajriba hisoblanadi va ushbu tizimni qo'llashda mamlakatimizdagi boshqa talim tizimlari va ijtimoiy institutlarning integratsion faoliyati zarurdir. Zero bir bolaga yeti mahalla ota-ona degan naql bejizga xalqimiz orasida mashhur emas. Shu nuqtai nazardan "Ilk qadam" davlat dasturining har bir maktabgacha talim muassasasida amaliyotga tadbiq etilishi bugungi kundagi sohada amalga oshirilayotgan islohotlarni malum tizimga soluvchi omil sifatida faoliyat olib boradi.

ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016 yil 29 dekabrda «2017-2021 yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ2707-sonli qarori.
2. www.ziyonet.uz
3. www.edu.uz
4. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent, O'zbekiston, 2017 yil, 488 bet.
5. D.Q. Asqarova "Bolalalarni maktab ta'limiga tayyorlash metodikasi" o'quv qo'llanma Toshkent-2020 11-b
6. Egamberdieva N. Ijtimoiy pedagogika. Toshkent: A.Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2009.
7. Qodirova F., Toshpo'latova Sh., A'zamova M. Maktabgacha pedagogika. Toshkent: "Ma'naviyat", 2013.
8. Khaydarovich, A. A., & Muhammedovich, S. U. (2022). THE ROLE OF RISHTON SCHOOL OF CULTURE IN THE DEVELOPMENT OF APPLIED ART ON THE BASIS OF NATIONAL AND MODERN TENDENCIES. *Academicia Globe: Inderscience Research*, 3(05), 22-26.
9. Абдуллаев, А. X. (2019). FEATURES OF DRAWING ACTIVITIES BASED ON IMAGINATION AND MEMORY. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 1(3), 340-343.